

פרשת שמות

הכלרה אמת - והחריצות סקר

לתת עליהם מיסים, שזה דבר מקובל, הוא גם ציוה את המיילדות בסתר, שיהרגו את הילדים, זו היתה הוראה סודית, אפילו היולדות לא ידעו מזה.

אחר כך הוא נתן הוראה סמויה לכל המצרים, כל מי שרואה ילד יהודי שישליך אותו ליאור, ואז שהיהודים יתלוננו בפנינו, אנחנו נעכב את פסק הדין ובסוף לא נעשה כלום, והמצרים כבר נסחפו בתאוות רצח, ונכנסו לבתי היהודים וחיששו ילדים. כך מסביר הרמב"ן.

אם כן, המטרה המרכזית היתה לפגוע בהם כמה שיותר עד להשמדתם הסופית.

האם פרעה הצליח? מה קרה בסוף? ארץ מצרים היא זו שנחרבה, והמצרים הם אלו שהוכחדו. נכון, זה לקח זמן, הרבה זמן, אבל תמיד צריך להסתכל מה היה הסוף, הסוף היה, שמה שהוא רצה לעשות להם, קרה לו.

תנסו לתאר לעצמכם את מצרים אחרי עשרת המכות, ערמות של דגים מצחינים מסביב ליאור, כמוות בלתי נתפסת של גופות צפרדעים מבחילות, עוד הררים של כינים שחורות וגדולות, שדות מרוקנים מכל ירק ופך אפשרי אחרי מכות הברד והארבה.

בתים שבורים, פארקים חרבים, תוצאה של מכת הערוב, שטחים שלמים שרופים מהאש של הברד. גופות של מצרים בכל מקום, שמתו מצמא ומרעב, ממכת הערוב והארבה, ומהמלחמה שהיתה במכת בכורות.

כל השאר מתו במרדף אחרי בני ישראל בזמן שהים נסגר עליהם. וגם אלו שנשארו במצרים, מסופר במדרש, שיצא גל גדול מהים, הגיע עד מצרים, ושאב את כל השאר אל תוך הים. לא נשאר שם כלום.

הערבים שגרים שם היום, הם לא אותם אלו שגרו שם אז, אפשר לראות במוצגים עתיקים, ששם נראים המצרים שהיו אז, עם תספורת משולשת, בגדים קצרים, נחש על המצח, שרחוקים מאד מהלבוש הערבי המסורתי עם הכאפייה והנרגילה.

מה למדנו? שיש מישהו למעלה שהוא קובע הכל, ולא משנה כמה האדם חזק ובעל יכולת, אפילו פרעה, שהיו לו את כל האמצעים לבצע את כל מה שהוא רצה, והוא באמת השתמש בהם, והיה נראה לו שהוא מצליח.

אבל לא... כי כשה' מחליט משהו, גם אם בעינינו שלנו נראה אחרת, בסוף מה שה' קובע זה מה שיקרה.

וכמו שאומר הרמב"ן, "הגזרה אמת והחריצות סקר".
מה הפירוש?

יש דברים שעושים את הפעולה ההפוכה ממה שהם אמורים לעשות.

לדוגמה, ההגיון, אמור להוביל אותנו לעשות את המעשים הכי הגיוניים, ולא לפעול בחוסר דעת, אבל לפעמים, דוקא ההגיון הוא זה שמוליך אותנו שולל.

או למשל העיניים, אנחנו מחליטים על סמך מה שראינו לבצע כל מיני פעולות, כי נראה לנו שאין דבר יותר אמין מהעיניים שלנו, הרי ראינו... אבל לפעמים זה בדיוק הפוך, רק בגלל שראינו אנחנו עושים טעויות, ואם לא היינו רואים, היינו נוהגים אחרת.
על מה מדובר?

מכל הפרשיות של ספר בראשית וספר שמות, אפשר ללמוד הרבה אמונה, שהיא אחד הדברים הנצרכים ביותר לחיים שלנו, בפרט בדור הזה, שכולו מלא בבלבולים וחיצוניות.

ההגיון והשכל, לפעמים לא עולים בקנה אחד עם האמונה, אם רוצים ללכת עם ה' ולפעול באמונה, לפעמים צריך לשים את ההגיון בצד, ולעשות משהו אחר.

גם העיניים, מטעות אותנו הרבה פעמים, נראה לנו שההוא הצליח בגלל משהו שהוא עשה, והשכן פגע בנו, ומישהו לקח לנו את התור או את המשרה, ויש משהו שמעכב אותנו בשידוכים, ויש סיבה טבעית למה אין לנו ילדים, ועוד ועוד.

הרי ראינו בעיניים את המסמכים, את השכן, איך עקפו אותנו בתור, ראינו... ופה הטעות, מי שחי באמונה יודע, שלכל משהו שזד כאן בעולם, יש חוטים בלתי נראים שקשורים למעלה, ושם ה' מזיז אותם איך שהוא רוצה, ומה שאנחנו רואים בעיניים זה רק תוצאות ולא האמת...

מהפרשה שלנו, ומהפרשות הקודמות, אפשר לקחת הרבה חיזוק לכל מיני מצבים בחיים. השבוע קראתי באיזה ספר תורני מחקר, לכמה ימי אשפוז במוצא נצרך אדם בלי אמונה לצומת אדם עם אמונה.

תוצאות המחקר היו, שמחלה שדרשה מאדם ממוצע אשפוז של 24 יום, לאדם בעל אמונה, עם אותה מחלה הספיקו 12 יום, 50% פחות, לא יאומן... כמה שאמונה זו מתנה גדולה שקיבלנו מאת ה'. נתבונן בכמה דוגמאות מהפרשה ונשאב חיזוק.

בפרשת השבוע התורה מספרת לנו על ההתחלה של שיעבוד מצרים, איך וממה בעצם הכל התחיל?

התורה מספרת, שמלך מצרים, אמר לעם שלו - "הנה עם בני ישראל, רב ועצום ממנו" (שמות א, ט-י), יש כאן יותר מדי יהודים, "הבה נתחכמה לו", בואו נחשוב מה לעשות אתו, "פן ירבה", שלא יתרבו יותר מדי, "והיה כי תקראנה מלחמה", יום אחד תהיה מלחמה, "ונוסף גם הוא על שונאינו, ונלחם בנו ועלה מן הארץ", הם עוד יגרשו אותנו מכאן.

לכן מה? הרמב"ן מסביר (שמות א, י), שפרעה רצה בעיקרון להרוג אותם, רק שהוא היה מנוע מלבצע את זממו מכמה סיבות, הוא לא רצה להתנהג בבוגדנות כזו, להכות עם שהגיע לפה בהוראת יוסף. הוא ידע שגם העם שלו לא יסכימו לזה, ובני ישראל שיקלטו מה הוא רוצה לעשות, יצאו נגדו למלחמה.

לכן הוא עבר למסע סמוי למגר את תופעת היהודים, קודם כל

הסיפור של יוסף הצדיק עדיין מדהדה לנו באוזניים, הוא תופס חלק נכבד מספר בראשית, סיפור מופלא שמתפרס על פני עשרות שנים, פרט מביא פרט, איך שמהחלומות הוא הפך להיות שליט מצרים למשך 80 שנה.

למה התורה מספרת לנו את כל הסיפור הזה, יש הרבה סיפורים שמופיעים ברמז, יש סיפורים שאפשר למצוא רק במדרשים, למה את הסיפור של יוסף התורה מספרת בעצמה באריכות כל כך גדולה, מה הרעיון?

מסביר הרמב"ן (בראשית לז, טו), "והאריך הכתוב בזה", התורה האריכה בסיפור הזה כדי ללמד אותנו, "כי הגזרה אמת והחריצות סקר", שמה שהקדוש ברוך הוא גוזר, זה האמת, והחריצות, כלומר מה שאנשים עובדים במרץ, זה שקר, לא נוהג כלום.

לפעמים יש לאדם דיון או משפטים עם שכנים, והוא מוציא המון כספים, ומדבר, ומתאמץ, וממש יוצא מגדרו כדי לנצח.

והאמת, שמה שנגזר, זה מה שיקרה בסוף, רק ההבדל שאם הוא ילך עם אמונה, הוא יסבול פחות, ואם לא, הוא גם ילחם, וגם יפסיד, וגם אם הוא ניצח, יכול להיות שהוא הפסיד הרבה זמן וכסף, ולחצים מיותרים, כי אם נגזר עליו לנצח הוא היה מנצח בכל מקרה, ואם לא, יכול להיות שהוא זה שגרם לצד השני לנצח...

יש כאלו שנלחמים על משרה מסוימת, יש כאלו שנלחמים להתקבל לישיבה מסוימת או לאיזה סמינר, ולפעמים דוקא המלחמה הזו היא זו שהרחיקה אותו משם, ואחרים שלא הפעילו שום לחץ, התקבלו בקלות יחסית.

סיפר לנו אברך בכולל, שאשתו עבדה במוסד רפואי מסוים, והתפנה שם תפקיד חשוב ובכיר, עם משכורת מכובדת בצדו.

בין העובדות התנהלה מלחמה של ממש מול ההנהלה, מי תזכה בתפקיד הנכסף, כל אחת ניסתה להפעיל את הקשרים ויכולת ההשפעה שלה, והמתח היה גבוה, מי בסוף תזכה בתפקיד המיוחד...

"אשתי", הוא מספר, "אפילו לא ניסתה להגיש מועמדות, היא ראתה את המלחמה, והבינה שאין לה אפילו סיכוי בין כל המקושרת שם, וירדה מהעניין.

והנה בערב, היא מקבלת טלפון מהמנהלת, שמספרת לה, שהיא חשבה עליה לתפקיד הזה, והיא רוצה שהיא תתחיל כבר לעבוד בזה. שמחנו מאד, וראינו בחוש, איך שהקדוש ברוך הוא מנהל את כל העניינים גם אם זה נגד כל הסיכויים".

סיפור הרב חיים זאיד, סיפור ששמעו מפי בעל המעשה, בחור צעיר מבני ברק, שעבד כשלוש שנים בבורסת היהלומים ברמת גן. שלח אמרנו? שם בבורסה הכוונה, להעביר יהלומים מקומה לקומה, ומשרד למשרד, עם ציוד ממוגן, עבודה פשוטה אמנם, אבל לא ממש קלה.

באחד הימים, כשהוא צועד במסדרונות הבורסה, הוא מבחין במשהו מנצנץ על הרצפה, כמעט בלתי נראה, אבל הוא כן ראה, הוא התכופף להרים אותו, והבין שמדובר ביהלום אמתי, ששווי נע בין 550,000 ל-600,000 ש"ח.

לרגע הוא התבלבל... הוא יכול להכניס אותו לכיס, וזה יהיה שלו, לא כל יום מזדמן סכום כזה לבחור שהמשכורת שלו היא בקושי אחוז אחד מהסכום הזה.

ההתלבטות לא היתה פשוטה, אבל הוא החליט לעמוד בנסיון, ומהבזק של רגע הוא שלח הודעה דרך המזכירות לכל משרדי הבנין, שמי שאיבד יהלום מוזמן לומר סימנים מדויקים ולקבל אותו חזרה.

לא עברו דקות בודדות, והוא מקבל טלפון מאחד מעשירי הבנין, הוא מיהר להיפגש איתו, ומסר סימנים מובהקים, וקיבל את היהלום.

האיש הודה נרגשות, ושמח על האבדה שחזרה אליו, "אני עדיין לא מאמין שהיהלום חזר אלי", אמר לבחור, "כבר כמעט השלמתי עם האבדה, הרי כל אחד אחר לא בטוח שהיה עומד בנסיון, אני ממש מתפעל מהיושר שלך, ויראת השמים שלך.

ואתה יודע מה? הוסיף, "יש לי הצעה בשבילך, בגלל שראיתי את הנאמנות שלך, אני רוצה להציע לך להיות המזכיר האישי שלי, זו עבודה שדורשת הרבה מאד נאמנות, ואתה נראה לי ראוי לזה.

מהיום לא תצטרך לנוע כל היום בין הקומות, אלא תשב במשרד משלך, תנהל את חשבונות היהלומים שלי, ותרוויח משכורת גבוהה פי כמה ממה שהיית מרוויח עד עכשיו".

הבחור התקשה להאמין שמנער שליחויות הוא הופך להיות מזכיר של אחד העשירים כאן בבנין, הוא הסכים מיד, וכבר למחרת התחיל לעבוד במשרד החדש, כשהוא נשאר נאמן כמקודם, ומנהל את העסקים בחן וביושר.

כעבור תקופה, הוא התארס. עם מי? לא תאמינו, אבל לאיש העסקים היתה בת בגילו, הוא עקב אחריו תקופה ארוכה וגילה רק דברים טובים, הוא הציע לו את הבת שלו, הם נפגשו, והתחתנו.

נכון, לוותר על היהלום היה קשה, אבל איך אמרנו? החריצות שקר, כשה' רוצה משהו, אז הגזרה אמת!

השיעורים נמסרו ונערכו ע"י האברך דוד יעקב עבו - מוהל

מוסמר. 050-4148948. ניתן לקבל גם במייל

david050148948@gmail.com

ניתן לשמוע שיעורים במגוון רחב של נושאים מאת עורך העלון,

בקו פרשת דרכים 074-7962698

"כי זימן לו הקדוש ברוך הוא מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידים", ה' שלח לו מישהו שיוביל אותו ישירות לידיים שלהם, "...שלא על חנם היה כל הסיפור הזה, להודיענו - כי עצת ה' היא תקום!".

כל המטרה של התורה כשהיא סיפרה לנו על יוסף הצדיק, אומר הרמב"ן, היא מטרה אחת ויחידה, שנבין שרק ה' מנהל את העולם, וכל מה שאנחנו רואים בעיניים שלנו זה דמיון, שקר, אין לזה טיפת השפעה על המציאות.

הדבר היחיד שמשפיע על המציאות, מה יקרה ומה לא, הוא - הגזרה אמת! גזרת ה' יתברך!

הנה, האחים עשו את הכל כדי להרחיק את יוסף מהמלכות, אבל בסופו של תהליך הם אלו שקרבו אותו אל המלכות. אשת פוטיפר רצתה לנקום בו, והיא זו שגרמה לו לעלות לגדולה.

וככה זה בכל דבר בחיים, כל מה שהאדם עושה, הכל דמיון, מה שיקרה בפועל זה רק מה שה' יחליט.

לא משנה איך היה המבחן לישיבה או ראיון העבודה, אם הוא יתקבל או לא, זה נגזר כבר מראש. כמה שתפעל להרחיק שידוך או לקרב אותו, לקנות או למכור רכב או דירה, לנוע מהר או לאט, להרשים או להתבייש, מה שיקרה בפועל, זה מה שה' החליט, אז למה להתאמץ יותר מדי?...

יש פירוש מתוק של הכלי יקר בפרשת השבוע, על הפסוק שהזכרנו קודם, "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף", אומר הכלי יקר (שמות א, ח), שלא ידע מה שקרה עם יוסף, שהאחים שלו עשו הכל כדי להאביד אותו, לבטל את החלומות שלו, ולהרחיק אותו מהמלוכה, ולא השיגו בזה שום דבר, כי ה' רצה שהוא יהיה מלך, וזה מה שקרה.

ככה גם פרעה, רצה להמעיט אותם, אבל ה' רצה שהם יתרבו, ולמרות שפרעה עשה הכל כדי שהם יתמעטו, גזר עליהם גזרות כאלה ואחרות, אבל כל החריצות שקר, ונגד כל הסיכויים - "ויכאשר יענו אתו, כן ירבה וכן יפרץ" (שמות א, יב), כי לא משנה מה הסיבות שיש במציאות, משנה מה ה' רוצה, וזה מה שיקרה, גם אם זה רחוק מהמציאות.

פרעה הטביע את הילדים כדי שמשה ימות בטביעה, וזה בעצם מה שגרם לכך שהוא יגדל את משה בתוך הבית שלו.

וככה זה לכל אורך ההיסטוריה, כל מה שקרה עם המון זה בעצם דברים שהוא יזם אותם, והוא הביא על עצמו.

הגמרא מספרת (שבת ק"ט) את הסיפור הידוע על יוסף מוקיר שבת, שואל המגיד מדובנא (יקול יעקב' על מגילת אסתר עמוד תלה בהוצאת

תשע"ו הובא גם בענף יוסף על הגמרא הנ"ל בעין יעקב), למה הגמרא היתה צריכה לספר לנו את כל מה שקרה עם הגוי, הרי המטרה של הגמרא בסך הכל לספר שמי שמכבד את השבת זוכה לשפע, היא היתה יכולה לקצר ולומר, שיוסף כיבד את השבת וזכה למרגלית.

מסביר הרב, שהגמרא באה ללמד אותנו, שכשבשר ודם רוצה להפר מזימה של מישהו, הוא צריך לחשוב ולאמץ את המח איך לגרום לזה לעצור.

אבל הקדוש ברוך הוא לא צריך את כל זה, הוא מכניס לאותו אדם מחשבה איך לפעול ומה לעשות, ומאותו רגע האדם הוא בעצמו הזרוע המבצעת של בורא עולם, והוא זה שגורם למה שנגזר לקרות.

כמו עם הגוי, הרי במציאות זה היה רחוק מאד שיוסף יקבל את הרכוש האגדי של הגוי, שמסתכם בדונמים רבים של שטח, בעלי חיים, נכסים, מטבעת זהב ויהלומים, איך בדיוק כל זה יכול לידיים של יוסף, זה נשמע לא הגיוני.

ומה שקרה, החריצות של הגוי לברוח מיוסף, זו בעצם מחשבה שה' הכניס לו לראש, שגרמה לכך שהגזרה אמת, ודבר ה' יקום לעולם.

יש עוד המון דוגמאות לזה בתורה ובחז"ל, אבל העיקרון ברור, החריצות שקר, והגזרה אמת.